

Sygn. akt VU 105/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2016 r.

Sąd Rejonowy w Rybniku, V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Wiesław Jakubiec

Sędziowie/Ławnicy: -/-

Protokolant : st. sekr. sądowy Aldona Fojcik

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2016 r. w Rybniku

na rozprawie

sprawy Z. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o zasiłek chorobowy i zwrot zasiłku chorobowego

na skutek odwołania Z. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 23 lutego 2016 r., znak: 340000/603/2016-ZAS-ZJ, nr sprawy: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej Z. F. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 22 marca 2015 r. do 30 kwietnia 2015 r., od 20 maja 2015 r. do 22 maja 2015 r. i od 10 czerwca 2015 r. do 12 czerwca 2015 r. z tytułu zatrudnienia w spółce cywilnej (...) w Ż., ul. (...) oraz stwierdza brak obowiązku ubezpieczonej Z. F. do zwrotu pobranego zasiłku chorobowego.

Sygn. akt V U 105/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23.02.2016 roku, nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. pozbawił ubezpieczoną Z. F. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 22.03.2015 roku do 30.04.2015 roku, od 20.05.2015 roku do 22.05.2015 r. oraz od 10.06.2015 roku do 12.06.2015 r. z tytułu zatrudnienia w spółce cywilnej (...) w Ż. ul. (...) i zobowiązał ją do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 2.360 zł. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż ubezpieczona wykorzystwała okres niezdolności do pracy niezgodnie z przeznaczeniem (naruszając art. 17 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa) świadcząc pracę w ramach umowy zlecenia na rzecz (...) Centrum (...) w R..

W odwołaniu ubezpieczona podniosła, że nie świadczyła w przedmiotowych okresach żadnej pracy na rzecz (...) M. N.. Dodała, że z uwagi na złamanie pierwszego kręgu odcinka lędźwiowego i złamanie nadgarstka lewej ręki nie była w stanie świadczyć jakiegokolwiek pracy, a wpływające jej na konto środki od (...) były ryczałtową prowizją zgodnie z postanowieniami umowy zlecenia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał wcześniejsze twierdzenia.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona Z. F. była zatrudniona na podstawie umowy o pracę z (...) s.c. w Ż.. W dniu 1.02.2012 r. zawarła ze (...) Centrum (...) w R. umowę zlecenia nr (...) na podstawie której miała zajmować się obsługą polisy ubezpieczenia grupowego w jej zakładzie pracy. Jej zadaniem było zgłaszanie zleceniodawcy zmian składzie osobowym osób ubezpieczanych, pomoc ubezpieczonym w przypadku wystąpienia zdarzeń objętych ubezpieczeniem. Z tego tytułu miała otrzymywać co miesiąc wynagrodzenie obliczane jako procent od kwoty składki jaką płaciła (...) s.c. w Ż.. Wynagrodzenie przysługiwało Z. F. bez względu na to, czy wykonywała jakieś czynności. Kwota wynagrodzenia zmieniała się w okresie umowy bowiem zależała od wysokości płaconej składki (tj. składu osobowego ubezpieczonych osób). Na początku ubezpieczonych osób było ponad 10, a później stan się zmniejszył i osiągnął poziom 5 osób. Od grudnia 2014 r. do lipca 2015 r. nie następowały zmiany osobowe w ubezpieczeniu i za cały ten okres Z. F. otrzymywała ryczałtowe wynagrodzenie w wysokości 33, 20 zł. Z tytułu umowy zlecenia Z. F. została zgłoszona do ubezpieczeń: emerytalnego, rentowego, chorobowego i wypadkowego.

W dniu 16.02.2015 r. ubezpieczona przewróciła się wskutek czego doznała złamania kości guzicznej w kręgosłupie i lewej ręki w nadgarstku. Z tego powodu przebywała na zwolnieniu lekarskim w okresie od 17.02.2015 r. do 30.04.2015 r.. Z tego tytułu również w dniach 20.05.- 22.05.2015 r. oraz 10.06.- 12.06.2015 r. przebywała na zwolnieniu lekarskim bowiem w związku z odczuwaniem silnych bólów musiała przechodzić kurację zastrzykami.

Umowa zlecenia Z. F. ze (...) Centrum (...) w R. zakończyła się z dniem 31.07.2015 r. z powodu zakończenia umowy ubezpieczenia grupowego.

Decyzją z dnia 23.02.2016 roku, nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. pozbawił ubezpieczoną Z. F. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 22.03.2015 roku do 30.04.2015 roku, od 20.05.2015 roku do 22.05.2015 r. oraz od 10.06.2015 roku do 12.06.2015 r. z tytułu zatrudnienia w spółce cywilnej (...) w Ż. ul. (...) i zobowiązał ją do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 2360 zł. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż ubezpieczona wykorzystwała okres niezdolności do pracy niezgodnie z przeznaczeniem (naruszając art. 17 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa) świadcząc pracę w ramach umowy zlecenia na rzecz (...) Centrum (...) w R..

Dowód: akta organu rentowego: zaświadczenia płatnika składek, zaświadczenia lekarskie, raporty miesięcznie, wyrejestrowanie z ubezpieczenia, decyzja z 23.02.2016r. ;dokumentacja medyczna k. 18-21;pismo z dnia 4.11.2016 r. k. 36; umowa zlecenia k. 38; zestawienie wynagrodzenia k.41-44; zeznania świadka M. N. k. 50; przesłuchanie ubezpieczonej k. 50 tył

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci ww. dokumentów, zeznania świadka oraz przesłuchania ubezpieczonej, które Sąd uznał za wiarygodne, wzajemnie ze sobą korelujące oraz rzeczowe.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Jak stanowi przepis art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2014 r., poz. 159 j.t. ze zm.) zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego.

Jednakże, zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

Pracą w rozumieniu przepisu art. 17 ust. 1 ustawy jest praca w potocznym tego słowa znaczeniu, w tym także wykonywanie różnych czynności na podstawie różnych stosunków prawnych – stosunku pracy, stosunków o charakterze cywilnoprawnym, a także prowadzenie własnej działalności gospodarczej, samozatrudnienie (zob. post. Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2012 r., I UK 70/12, Legalis numer 537257).

Nie każda nawet aktywność zawodowa powoduje utratę prawa do świadczeń należnych na wypadek niezdolności do pracy. Jeżeli aktywność taka ogranicza się do wykonywania sporadycznych czynności nie przesądza to o prowadzeniu działalności zarobkowej w rozumieniu powołanego wyżej przepisu (zob. wyr. Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2012 r., II UK 186/11, Legalis numer 526870). Przesłanką do utraty prawa do zasiłku jest wykonywanie pracy w okresie niezdolności do pracy, nadto praca ubezpieczonego nie może mieć jedynie charakteru incydentalnego i być wymuszona okolicznościami (zob. uzasadnienie wyr. Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2010 r., III UK 71/09, LEX nr 585848).

Jak stanowi przepis art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 121 j.t. ze zm) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11.

Na podstawie art. 84 ust. 2 ustawy systemowej, za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się: 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania; 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż ubezpieczona nie utraciła prawa do zasiłku chorobowego za okresy wskazane w decyzji.

Bezsporne było w sprawie, że ubezpieczona w przedmiotowym okresie pozostawała w stosunku pracy z (...) s.c. w Ż. oraz była stroną umowy zlecenia ze (...) Centrum (...) w R.. Ubezpieczona w dniu 16.02.2015 r. doznała złamania kości guzicznej w kręgosłupie i lewej ręki w nadgarstku. Stan zdrowia uniemożliwiał jej wykonywanie jakiejkolwiek pracy i sama okoliczność, że w okresie niezdolności do pracy otrzymywała wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia nie świadczy o tym, że spełniła dyspozycję art. 17 ustawy zasiłkowej. Konstrukcja umowy zlecenia, której była stroną, dawała jej uprawnienie do otrzymywania od zleceniodawcy wynagrodzenia także pomimo braku aktywności z jej strony. I z taką sytuacją mieliśmy do czynienia w spornym okresie. Zleceniodawca (słuchany jak świadek) precyzyjnie wskazał, że w zakładach pracy w których podpisywał umowy na ubezpieczenia grupowe starał się znaleźć pracownika danego zakładu, z którym zawierał umowę zlecenia na obsługę tego ubezpieczenia. Było to dla niego tańsze rozwiązanie niż zatrudnienie pracownika w biurze na pełny etat, chociaż musiał godzić się na co miesięczne wynagrodzenie dla zleceniobiorcy bez względu na to czy ta osoba wykonała jakieś czynności (w takiej sytuacji wynagrodzenie to miało charakter ryczałtowy, zależne jedynie od składu osobowego ubezpieczonych w danym zakładzie osób). Zgromadzony w sprawie materiał dowody (w szczególności raporty miesięczne zleceniodawcy, zestawienie wynagrodzenia) wskazuje, że w okresie niezdolności ubezpieczonej do pracy nie wykonywała ona na rzecz zleceniodawcy żadnej pracy. Od grudnia 2014 r. (czyli w okresie poprzedzającym niezdolność) aż do lipca 2015 r. (czyli po okresach niezdolności) Z. F. otrzymywała co miesiąc jednakowe ryczałtowe wynagrodzenie w wysokości 33, 20 zł, co świadczy o tym, że w tym okresie nie następowały żadne zmiany osobowe w ubezpieczeniu i nie było konieczności podejmowania przez nią jakichkolwiek czynności. Dotyczy to również dwudniowych niezdolności ubezpieczonej w późniejszym okresie (20-22.05.2015 r. oraz 10-12.06.2015 r.) bowiem ubezpieczona wyjaśniła rzeczowo, że utrzymując się od chwili upadku dolegliwości bólowe wymagały przyjęcia przez nią ww. okresach kuracji zastrzykami.

Organ rentowy oprócz wskazania tylko, że ubezpieczona otrzymywała od zleceniodawcy wynagrodzenie nie wykazał aby podejmowała ona w spornym okresie pracę (aktywność). A tylko fakt wykonywania pracy przez ubezpieczoną

(a nie tylko uzyskiwania dochodu) mógłby wypełniać dyspozycję art. 17 ustawy zasiłkowej oraz stanowić podstawę uznania pobranego przez ubezpieczoną świadczenia jako nienależnego i podlegające z tego tytułu zwrotowi (zob. wyrok SN z 4.04.2012 r., II UK 186/11, LEX nr 1216851, wyrok SN z 4.11.2009 r., I UK 140/09, LEX nr 564767).

Jedynie na marginesie wskazać przy tym należy, iż nawet w przypadku uznania, iż ubezpieczona utraciła prawo do świadczeń w sprawie nie zaistniałyby wszystkie konieczne przesłanki uprawniające organ rentowy do zobowiązania ubezpieczonej do zwrotu pobranych kwot. Organ rentowy w żadnym stopniu nie wykazał bowiem, iż w sposób prawidłowy pouczył ubezpieczoną o okolicznościach braku prawa do pobierania świadczeń.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd zmienił zaskarżoną decyzję, w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej Z. F. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 22 marca 2015 r. do 30 kwietnia 2015 r., od 20 maja 2015 r. do 22 maja 2015 r. i od 10 czerwca 2015 r. do 12 czerwca 2015 r. z tytułu zatrudnienia w spółce cywilnej (...) w Ż., ul. (...) oraz stwierdził w konsekwencji brak obowiązku ubezpieczonej do zwrotu pobranego zasiłku chorobowego.